

Tujski promet se je razmahnil

Lep napredek zdravilišč v bivši mariborski oblasti I. 1936

Maribor, 4. januarja.

Že do sedaj zbrani podatki o gibanju tujcev in turistov v naših krajih v preteklem letu nam kažejo prav razveseljivo sliko. Gotovo je, da je v letu 1936 bilanca našega tujkega prometa aktivna. Primerjalna vzporedba z letom 1935 nam kaže skoraj v vseh postavkah znaten porast. Poznava-joč ogromne vrednosti tujkega prometa za naše narodno gospodarstvo, moramo izreči polno priznanje vsem našim tujkoprometnim činiteljem, ki so, bore se z največjimi težavami, s požrtvovalnim in sistematskim organizacijskim in propagandnim delovanjem dosegli tako lepe uspehe. Kraljevska banka uprava dravske banovine v Ljubljani je z velikim prizadevanjem in polnim razumevanjem nudila vso svojo pomoč našemu pasivnemu in aktivnemu turizmu. Na območju bivše mariborske oblasti smo prav izdatno čutili intenzivno in učinkovito delavnost Tujsko-prometne zveze v Mariboru, ki je pod vodstvom ravnatelja Loosa z največjo vno podpirala vsako akcijo in ustvarjala nove možnosti za pospeševanje našega tujkega prometa.

Naša štajerska zdravilišča - najvažnejše postojanke

Na območju bivše mariborske oblasti imajo v tujkem prometu največji pomen naša znana zdravilišča, kakor Rogaska Slatina, Dobrna, Slatina Radenci, Laško in Rimske Toplice. Vsi naravni predpogoji, ljubka okolica, visoka stopnja zdravilnosti, odlična oskrba, popoln komfort ter strokovno vodstvo in uprava naših zdravilišč so odlike, ki so povzdignile naša zdravilišča ne le med najbolj priljubljena v naši državi, temveč tudi v stopnjo po vsej Evropi znanih zdravilišč. Število obiskovalcev naših zdravilišč iz leta v leto stalno raste in je ravno v pretekli sezoni doseglo rekordne številke.

V našem največjem zdravilišču Rogaske Slatine je bilo v pretekli sezoni 7818 gostov, kar predstavlja napram letu 1935 porast za 1067 gostov; temu primerno se je zvišalo tudi število nočnin za 5096 tere, v sezoni 1936 doseglo rekordno število 113.036 nočnin. Od 7818 gostov je bilo v Rogaske Slatini 6239 Jugoslovancev in 1579 inozemcev. Največje število gostov dajejo Rogaske Slatini Zagreb, Beograd ter dunavska in savska banovina. Število gostov iz inozemstva je napram letu 1935 poraslo za 369. Od tega je predvsem omeniti porast števila gostov iz Madžarske in Avstrije. V sezoni 1936 odpade na enega gosta v Rogaske Slatini povprečno 14,4 nočnin.

Drugo banovinsko zdravilišče, Dobrna pri Celju kaže v pretekli sezoni prav tako lep napredek. Nastanitvena kapaciteta je bila tako rekoč popolnoma izrabljena. V glavni sezoni je bilo v Dobrni skupaj 3366 gostov s 57.044 nočninami. Na enega gosta odpade torej povprečno 17 nočnin, kar je izredno veliko. Od gostov iz Jugoslavije jih je bilo v Dobrni največ iz Zagreba in savske banovine. Med inozemskimi gosti je obšutno naraslo število gostov iz Avstrije.

Prav posebno razveseljiv je velik napredek našega vedno bolj priljubljenega zdravilišča Slatina Radenci. V sezoni 1936 je bilo tam 1405 gostov z 19.374 nočninami, kar pomeni napram sezoni 1935 porast za 324 gostov in 3084 nočnin. V pretekli sezoni odpade na enega gosta v Slatini Radenci 13,8 nočnin. Od Jugoslovancev je bilo tudi tam največ gostov iz savske banovine. Od inozemcev je razveseljivo poraslo število gostov iz Avstrije.

Naši obsevniki zdravilišč Rimske Toplice in Laško kažeta ravnotako v zadnjih letih znaten napredek. Laške Toplice, ki so last Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, so poleg članov OUZD sprejele tudi lepo število drugih gostov iz tu- in inozemstva. Za Rimske Toplice je zanimivo dejstvo, da je število gostov iz inozemstva v pretekli sezoni preseglo število gostov iz Jugoslavije. V Rimskih Toplicah odpade na enega gosta povprečno 11,47 nočnin.

Višinska letovišča in mesta

V mejah bivše mariborske oblasti so poleg zdravilišč najvažnejše tujsko-prometne postojanke Savinjska in Logarska dolina ter območje našega večno lepega Pohorja. Če vzamemo v obzir, da je bil začetek preteklega sezone deževen, kar pomeni ravno za taka višinska in klimatska letovišča velik minus, smo lahko tudi s frekvenco teh tujsko-prometnih postojank več ko zadovoljni.

To velja predvsem za planinske koče in domove posameznih podružnic Slovenskega planinskega društva, od katerih kažejo Senjorjev dom, Ruska koča in Mariborska koča ter Aleksandrov dom v Logarski dolini najlepši napredek. Se bolj zadovoljiv je obisk planinskega hotela »Pohorski dom« in novega hotel-penziona »Lobnica«, ki nudita tudi najbolj razvijenim gostom vse ugodje.

V mestih Mariboru, Celju in Ptuj je bil v preteklem letu tujski promet tudi zelo živahen. Na območju bivše mariborske oblasti naj omenimo končno še Dravsko in Dravinjsko dolino ter naš koroški kot in posebno Slovenske gorice, Haloze in tudi Prekmurje; v vseh teh krajih se z vno delo na to, da se ustvarjajo in izpopolnjujejo potrebni predpogoji za razvoj tujkega prometa ter je od leta do leta opaziti vse večje zanimanje tujcev za te kraje.

Zanimiva primerjava z Bledom

Če si hočemo ustvariti jasnejšo sliko o gibanju tujkega prometa v preteklem letu v Sloveniji, si moramo poleg navedenih podatkov iz območja bivše mariborske oblasti na vsak način ogledati še številke, ki nam kažejo gibanje tujcev v našem največjem in najbolj znanem letovišču na Bledu. Bled je v sezoni 1936 obiskalo 19.019 tujcev s skupno 177.087 nočninami, kar predstavlja napram sezoni 1935 porast za 2.757 gostov in 15.010 nočnin. Na enega gosta na Bledu odpade v pretekli sezoni 9,31 nočnin. Od 19.019 gostov je bilo 12.260 inozemcev in 6.759 Jugoslovancev. Napram sezoni 1935 je število gostov iz Jugoslavije nezna-tno padlo, število gostov iz inozemstva pa prav znatno naraslo. Od inozemskih gostov je posebno omeniti porast števila gostov iz Nemčije, ki jih je bilo 4.178, torej za 2267 gostov več, kakor v sezoni 1935. Prav znatno je tudi naraslo število gostov iz Anglije (+ 632), Avstrije (+ 306), Madžarske (+ 248) in celo iz Amerike (+ 45), pa tudi število gostov iz skoro vseh drugih držav kaže večji ali manjši porast. Le število gostov iz Češkoslovaške je precej padlo ter je znašalo v pretekli sezoni 2537 napram 3271 v sezoni 1935. Naš Bled je torej lahko res zadovoljen z uspehom tujkega prometa v sezoni 1936.

Še veliko dela nas čaka

Navedene številke o gibanju tujkega prometa v pretekli sezoni nam brez posebnih komentarjev kažejo lep napredek tujkega prometa v naših krajih. Saj lahko izračunamo koliko koristi je prinesel lanskoletni narastek števila tujcev našemu narodnemu gospodarstvu. Da bi se ta postavka našega narodnega blagostanja ohranila in še povečala — možnosti za to je dovolj — je pač potrebno, da se tudi v bodoče neumorno in v še povečani meri vrši intenzivna in sistematska tujkoprometna propaganda. Naši tujkoprometni industriji, hotelstvu, gostilničarstvu, železniški upravi in drugim nastanitvenim in prevoznim podjetjem pa budi dolžnost, da skrbijo za to, da se tujec v naših krajih kar najbolje počuti in da je v vsakem oziru zadovoljen, saj je ravno to najboljša tujkoprometna propaganda in reklama. Tujkoprometnim ustanovam, predvsem Tujkoprometnim zvezam in krajevnim tujkoprometnim društvom, dalje upravam zdravilišč in letovišč in društvu »Putnik« ter ostalim sličnim ustanovam naj bo dolžnost, da našemu tujskemu prometu pridobijo novih prijateljev in stalnih gostov. To je mogoče doseči v prvi vrsti s pravilno tujsko-prometno politiko in pravilnim plasiranjem propagandnega materiala ter z ostalimi sredstvi in pripomočki smotrene tujkoprometne propagande.

Matineja kina Sloge
Danes ob 14-15 uri in jutri poslednji ob 11 dop.
Bosanska rapsodija
Najlepši film o divnih krajskih naših domovine!
Cene 3-50 in 5-50 Din

Število Nemcev v Slov. goricah pada

Sv. Ana v Slov. goricah, 4. januarja.

V severnem delu Slovenskih goric, med izvir Ščavnice in Mure, leži radovita Apaška kotlina. Ta kotlina je bila ob prevratu naseljena s prebivalstvom, ki je bilo večinoma nemške narodnosti. Ker pa je po mirovni pogodbi postala ta pokrajina sestavni del Jugoslavije, se je precejšnje število Nemcev izselilo v pokrajine preko Mure v Avstrijo.

Vzhodno od Apaške kotline leži na levem bregu Mure Prekmurje, ki je zelo obljudeno. Zato tudi Prekmurje ne more prezivljati vseh prebivalcev, da si morajo iskati zaposlitve in tudi zemljo izven Prekmurja. Popolnoma naravno je torej bilo, da so se po prevratu začeli izseljevati prebivalci Prekmurja ali Slovenske krajine v Apaško kotlino. Niso pa tam iskali samo zaposlitve, nakupovali so tudi posestva, ki so jih zapustili Nemci. To naseljevanje pa ni nehalo po prvih prevratnih letih, ampak se nadaljuje še danes in je tako danes v Apaški kotlini že do 3500 naseljenec iz sosednje Slovenske krajine. Nemška večina se je že spremenila v nemško manjšino. Zato je tudi vsako leto manj otrok prijavljenih za nemške

Naročajte „Ilustrirano prilogo!“

V božično številko našega lista smo priložili na ogled ilustrirano prilogo in poziv, naj nam naši naročniki do novega leta sporoče, ali hočejo za skromno doplačilo 2 Din mesečno to tedensko prilogo prejemati. Doslej smo prejeli že veliko odgovorov naših naročnikov, ki žele ilustracijo čim prej imeti. Večina naročnikov pa se doslej še ni oglašila. Opozorjamo ponovno, da bomo prilogo začeli izdajati le, če se bo priglasiilo dovolj naročnikov. Prilogo nameravamo izdajati vsako soboto in je najnižja naročnina določena le za one, ki so naročniki vsakodnevne izdaje našega lista. Prosimo, da prav vsi, ki bi radi imeli ilustrirano prilogo, čim prej sporočite na: »Propagandni oddelek Slovenskega doma«, da jo želite za doplačilo 2 Din mesečno prejemati.

Zavarovanje PTT osobja

Zagreb, 5. januarja.

Včeraj je bila tukaj konferenca predstavnikov celokupnega poštno-brzojavnega in telefonskega osobja radi zavarovanja za slučaj bolezni in nesreče. Konferenca se je vršila na željo ministra za PTT Branka Kaludžerčiča, ki želi, da bi bili vsi uslužbenci tega ministrstva zavarovani za slučaj bolezni ali nesreče. Načrt uredbe mora biti gotov do 15. t. m. ter bo potem o njem razpravljali ministrski svet. Radi tega so vse organizacije uslužbencev PTT sestavile komisijo 9 članov, ki je načrt uredbe že izdelala. Načrt predvideva, da bi osebe plačevale 1 odst. od brutto-prejemkov v ta fond. Pri razpravi o zdravniški službi zahtevajo nekateri člani komisije, da se zavarovanecem da prosta izbira tako glede zdravnika kakor glede lekarne.

Kominterna nabira prostovoljce za Španijo

Ljubljana, 5. januarja.

S Krškega polja poročajo, da se tam že nekaj časa razvija tajna, široko razpredena agitacija in nabiranje delavcev za Francijo. Od kraja do kraja, od človeka do človeka hodijo domači in nedomači agenti ter moški in fantom obljubljajo bajne zasluge, denar na roko in izborna službena mesta v Franciji.

Da je ta agitacija zlagana in da ima za cilj nekaj drugega, kakor pa govore agenti, je razvidno iz dejstva, da se iz Francije dan za dnem vračajo cele trupe slovenskih delavcev, ki jih Francija kot brezposelne vrača domov, čeprav so že dolga leta delali v Franciji. Ti delavski agenti se ne omejujejo samo na moški spol, marveč vabijo tudi dekleta, katerim obljubljajo tudi nebesa v Franciji. Izjavljajo, da morajo na Krškem polju nabirati najmanj 600 delavcev obojega spola za Francijo. Iz vse Jugoslavije pa bo šlo po njihovih besedah okrog 35.000 ljudi.

Sprito dejstva, da se vse to nabiranje vrši tajno, da agenti obljubljajo poleg velikega plačila tudi 14 dnevno vojaško vezbanje, ki ga bo moral prestopiti vsak tak rekrut, je možno sklepati dvojce: najbrž gre za nabiranje prostovoljcev, ki jih bodo iz Francije poslali po prestanem vezbanju takoj na pomoč rdeči vlad v Španijo. Znano je, da se na strani rdečih pred Madridom že bore posamezne skupine pobeglih naših državljanov. Druga možnost pa je, da hoče Kominterna na ta način v Franciji pod dobrohotnim nadzorstvom francoskih socialistov in komunistov vzpostaviti agitatorske in udarniške kadre za Jugoslavijo, ki naj bi po vrnitvi najprej z vso silo in po navodilih Kominternske skušali zrevolucionirati delavske množice v Jugoslaviji in poživiti delovanje komunistične stranke, ki so ji zadnja odkritja naše policije prizadela usodne udarce.

Videti je, da je Kominterna poslala svoje agente tudi sem, da poleg podiranja evharističnih križev skušajo dobiti še prostovoljce za rdečo stvar v Španiji.

Filmi

»Poslednji pogan« (Kino Sloge). Film je po nekih svojih posebnostih zanimiv in zajemljiv. Amerikanci so zajeli zgodbo filma iz dobe, ko je evropska civilizacija začela kvariti zdravi obraz primitivnega prebivalstva v Polineziji. Če ima film kaj, je omenbe vredno slikovito okolje in verna fotografija, ki je zraven tudi lepa in nas seznanja z neznanimi kraji in življenjem Polinezijcev. Igra in slika sta naravni. Nekaj se zdi, da je v življenju teh domaćinov preplezanega občutek, ki se ne da odgnati. Očitna pa ta hiba ni. Film se vrti le okrog žentiovanjskih običajev domaćinov in udeleževanja civilizacije, ki so z njo zapadnjaki spoznavali primitivce tako, da so jih trgali z doma in porabljali za težko delo v raznih rudnikih. Simpatičen vtis pa naredi film tudi zaradi tega, ker nima nepotrebnih šare in ogolodanega lepotečja, ki ga natikajo na take vrste filma o ateljih. Za oko pa je izredno kraska fotografija kot nalašč. Kakšna scena manj, pa bi bil tale film vreden, da bi ga vrteli v matinejah za staro in mlado.

Matineja kina Uniona
Danes ob 14-15 in jutri ob 11 dop.
Solčni žarki
Kraven in vsebinsko klobuk film iz življenja dveh mladih ljudi. Gustav Fröhlich, Annabella
Cene 3-50 in 5-50 Din

Mariborski magnat ...

Ljubljana, 5. januarja.

Tudi v Ljubljano je že prodrl glas o neverjetni podjetnosti — če se more ta »ednost« tako imenovati — nekega mariborskega velekapitalista. Industrialec, o katerem gre omenjeni glas, je gospodaril v svojem podjetju, kakor se mu je zljubilo; pa ne samo na znotraj, marveč tudi na zunaj. Tako je prišel v konflikt s finančnimi oblastmi, ki so uvedle preiskavo. Zadeva se je končala porazno: gospod industrialec bi moral po odločbi ljubljanske finančne direkcije plačati nič več in nič manj kakor 5.408.920 Din. Kaj storiti; vedel je gospod, da finančna oblast čez ta znesek ne bo naredila kratkoma lo križ, ravno tako pa je tudi vedel, da on tega zneska ne bo plačal, če res ne bo skrajne sile. In kaj je lažjega, kakor magnatu preprečiti, da finančni oblast ne pride do kritja: en dan prej, preden je finančna oblast hotela vknjižiti na milijonarjevo podjetje svojo terjatev, se je pojavila na tem podjetju vknjižba 12.000.000 Din. Gospod živi sicer stalno v inozemstvu, tudi glede socialnih dajatev v Mariboru ni na prvem mestu, vendar pa se na možnosti, kako se pri nas more v takih slučajih postopati, očitno čisto dobro spozna.

DEKLIŠKI KROŽEK PROSVETE LJUBLJANA-MESTO DANES IZJEMOMA NIMA SESTANKA.

Sodba v pravdi za milijone Scagnettijevih dedičev

Ljubljana, 5. januarja.

O procesu, ki je bil te dni predmet napetosti pred malim kazenskim senatom, bi lahko napisali marsikatero resno, tudi pikro in sarkastično opazko na račun mnogih oseb, ki so dejansko in agilno posegale za kulisami v dramo cvetočega lesnoindustrijskega podjetja Scagnetti, ki je dolga leta slovelo kot eno najslodnejših in najkulantnejših podjetij te vrste. Proces sam na sebi je pod zastrtim odskim zagrnjalom posvetil z bengalično lučjo v ono tajinstveno

kraljestvo »solidne korupcije«

ko je bilo podjetje primorano nakazovati gotove nagrade in provizije, da je doseglo primerne ugodnosti. »V lesni industriji so bile v letih prosperitete uzualne gotove provizije in nagrade, da je lahko človek neovirano in ob terminu spravil les na trg in v promet,« tako približno se je izrazil priča — lesni izvedenec. Pravijo, da je bila pri tvrdki Scagnetti včasih stiska tako velika, da niso mogli plačati delavcem mezd. V procesu pa je bil zanimiv dvoboj med dvema strujama sodnih izvedencev-strokovnjakov v knjigovodstvu. Obe struji sta se res radikalno in temeljito zagrizli v veliki proces. Ena struja je skušala obtoženega inž. Kralja čim bolj obremeniti, druga nasprotno.

Končno sodba

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Breljha je včeraj ob 17 izrekel sodbo, za katero se je tudi širša javnost zanimala. Dolgotrajno je bilo posvetovanje senata, kajti proučiti je bilo potreba prav mnoge in v kazenskopravnem pogledu pereče točke javne obtožbe. Sam zastopnik javne obtožbe dr. Julij Felacher je obtožbo v dveh točkah umaknil med razpravo.

Senatni predsednik g. Ivan Brelj se je v spremstvu zapisničarice gd. Božene Kuharjeve, odvetniške pripravnice, pojavil ob 17.15 v razpravnem dvoranu, kjer so bili že prisotni drž. tožilec dr. Julij Felacher, branilec dr. Vladimir Knafljč, obtožene inž. Rudolf Kralj in precej občinstva. Avditorij je bil namreč dobro zaseden. Navzoča je bila čedna publika, med njo tudi elegantne osebnosti, ki so že imele čast sedeti na ohranjenih klopi.

Med splošno tišino je predsednik g. Ivan Brelj čital sodbo, da je inž. Rudolf Kralj kriv, da je v Ljubljani pri tvrdki Scagnetti lažno vodil in predurjal blaginjske knjige v čisu od julija do novembra 1930 (sodba našteva posamezne vknjižbe računov) in da je iz knjige iztrgal več listov, zakrivil je s tem zločinostv napravljani lažnih listin po § 215/II k. z. ter se obsodi na 1 mesec dni zapora, dalje v povračilo 1/2 stroškov kazenskega postopanja, v plačilo povprečne 1000 Din, kazen pa se v smislu § 65 k. p. odmoži za 2 leti.

Oprostil pa se obtožene inž. Rudolf Kralj glede ostalih točk obtožbe zaradi prestopka poverbe v obtožnici navedenih zneskov.

Sooobtoženka Valerija Kraljeva je bila popolnoma oproščena vsake krivde in kazni.

Sledilo je prav obširno utemeljevanje sodbe v pogledu oprostilnega in obsodilnega dela sodbe od točke do točke. Zanimivi so izdatki, zaupani za vagone! Mnenja izvedencev so se v mnogih točkah križala. Obtožene sam je priznal, ga je vodil knjige tvrdke Scagnetti napačno in iztrgal nekatere liste.

Zasebna udeležena se glede svojih zahtevkov zavračata na civilnopravno pot.

Branilec obtoženca po sodbi: »Prijavljam revizijo in priziv. V vseh točkah je dobil zadoščenje, le v točki knjig ne. Zato revizijo!... Priziv zaradi stroškov in previsoke kazni!«

Državni tožilec dr. Felacher: »Prijavljam revizijo glede prostora obeh obtožencev... Priziv zaradi penizije in pogojno izrečene kazni.«

Proces je bil ob 18 končan pred malim senatom. Končno sodbo pa je izrekel pač stol sedmorice v Zagrebu. Pred civilnim senatom pa teče milijonska pravda, na katere izid bo pač imel delni vpliv v sedanjim kazenskim proces. Med občinstvom je napravila sodba mešan vtis.

Domovinska pristojnost

Belgrad, 4. jan. AA. Da se prepreči nepravilno razlaganje zakonskih določb o domovinski pristojnosti, je notranji minister dr. Korošec izdal tale navodila:

1) pri običajni neposredni (avtomatski) pridobitvi domovinske pravice, določa zak. 10-letno stalno bivanje v isti občini. To bivanje mora biti nepretrgano in neposredno, to se pravi, dotična oseba je prebivala v občini v nameri, da se tam za stalno naseli. Odhod iz te občine z namenom, da vrši kako delo v drugi občini, če ni bilo namena končne izselitve iz prve občine, v svrhu stalne naselitve v drugi, ni prekinitev stalnega bivanja. Bivanje mora biti neposredno, to je, prizadeta oseba je morala prebivati v občini 10 let neposredno pred nastalom sporom zastran domovinske pristojnosti. V 10 let se ne more šteti čas, ki ga je ta oseba prebila v tej občini, če se je to bivanje pretrgalo in potem nadaljevalo.

Osebe, katerih domovinska pristojnost je odvisnostnega (derivativnega) značaja — zakon poročene žene in mladoletnikov — ne morejo imeti stal. bivanja v neki občini, dokler obstoji zveza med njimi in nosilci domovinske pravice. Njihovo stalno bivanje se bo računalo od dne, ko si pridobe samostojno domovinsko pravico, to je od dne, ko se zveza med njimi in nosilci domovinske pravice pretrga. Pravica je pretrgana tisti dan, kadar je izgubil veljavo zakon za poročeno ženo, ali kadar je mladoletnik postal polnoleten, to je, kadar je izpolnil 21. leto svojega življenja. Zato si lahko pridobi v določeni ali ločeni žena samostojno domovinsko pravico šele tedaj, kadar ji je mož umrl, ali kadar je zakon ločen pravomočno, otroci pa šele po izpolnitosti 21. leta svojega življenja.

Nobena občina ne sme črtati svojega občana zaradi 10-letne odsotnosti vse dotlej, dokler ne dobi od nekega obvestila, da si je oseba pridobila domovinsko pravico v kateri drugi občini.

2) Zakoniti in po zakonjeni mladoletni otroci se ravnajo glede domovinske pravice po očetu, nezakonski pa po materi. Nezakonski mladoletni otroci slede materi pri njenih spremembah občinskega statusa, vendar samo tedaj, kadar je spremenila svojo domovinsko pravico, ne pa tedaj, kadar jo je spremenila zaradi poroke.

Nekatere upravne oblasti si zadajajo tudi vprašanje: Kje je domovinska občina nezakonskega otroka, rojenega po materini poroki? Ali v tisti občini, kjer je mati pred poroko kot dekle imela domovinsko pravico.

Zakonske določbe se je treba držati takole: 1. Nezakonski otrok je pristojen v tisto občino, kjer ima nezakonska mati domovinsko pravico na dan njegovega rojstva; to svojo domovinsko pravico si ohrani tudi tedaj, če mati spremeni svojo domovinsko pravico s poroko z osebo, ki ni oče nezakonskega otroka, pa tudi tedaj če se poroči s pravim očetom otroka, če s to poroko otroka ne pozakoni.

2. Nezakonski otrok poročene žene ali vdove ali sodno ločene žene je pristojen v tisto občino, kjer je zakonska mati uživala domovinsko pravico na dan njegovega rojstva, čeprav si je ona pridobila to domovinsko pravico s poroko. Tak otrok si ohrani svojo domovinsko občino tudi tedaj, če je njegova mati spremeni s poroko, v kolikor se ne poroči s pravim očetom otrokovim in če ga s to poroko ne pozakoni.

Tuji kapital, ki je osvajal Balkan

Postopno izboljševanje gospodarskih razmer po vsem svetu se odraža tudi pri vseh balkanskih državah. V gospodarskem ustroju vseh balkanskih držav igra vlogo tuji kapital, ki je pronicljiv polagoma, toda vztrajno v te države. Z oživiljem postaja tudi ta vloga mnogo važnejša. Dandanes poskušajo vse države urejevati svoje gospodarstvo zavestno in po načrtu in se ne preda več dosedanjim liberalnim gospodarskim nazorom, da zasebniki dajejo smer gospodarstvu. Zaradi tega velja danes prepričanje, da se ne sme vprašanje sodelovanja tujega kapitala prepuščati inozemstvu samemu in njegovi volji, temveč ga je treba po načrtu gospodarstvu usmeriti tako, da bo v dobrobit narodnega gospodarstva.

Pred 100 leti - prva posojila

Inozemskem kapitalu na Balkanu se tako dolgo ni dalo govoriti, dokler so bile balkanske države pod turško oblastjo. Turčija takrat ni poznala kapitalističnega načela v gospodarstvu, še manj pa zasebno konkurenco.

Prvo priliko so tujemu kapitalu nudile osvobodilne vojne balkanskih narodov izpod turškega jarma v prvi polovici devetnajstega stoletja. Narod, ki se otrsela s sebe težki jarem, so morali po denar za orožje v tujino. Ta doba pa je trajala skoraj do konca devetnajstega stoletja, ko so se balkanski narodi dejansko osvobodili in dosegli državno neodvisnost. Sebe po tem se je v teh državah začelo razvijati gospodarsko življenje. Tudi tedaj še niso tuji kapitalisti radi posojali zasebnikom denarja, razen če je država sama garantirala. Sele graditev železnic je bila prva stvar, v katero so se tuji kapitalisti upali vtakniti svoj denar, ne da bi jim zanj garantirala država. Nato so začeli ustanavljati v balkanskih državah podružnice svojih bank, za njimi pa so šele začeli tudi svojo industrijo seliti na Balkan.

Pred svetovno vojno splošno naskakovanje

Ob balkanski in svetovni vojni se je spet začela doba velikih vojni posojil. Za tem pa se je tuji kapital kar vsul na Balkan. Začel je ustanavljati tovarne, izrabljati rudno bogastvo in pa ustanavljati nove banke. V naglem tempu gre ta razvoj do l. 1930, ko je po vsem svetu zavladala kriza. Današnje dni je ta kriza začela poenjaviti, obenem pa je tudi tuji kapital začel spet močneje prodirati na Balkan.

Štiri dobe

Zgodovino inozemskega kapitala na Balkanu bi mogli v glavnem razdeliti v sledeče dobe: 1. od 1824 do 1880, ko so tuji dajali posojila za osvobodilne vojne, 2. 1880 do 1910, ko so tuji silovito prodirali s svojim denarjem na Balkan in se vselili v mnoga zasebna podjetja ter zraven dajali državam posojila za poživljenje gospodarstva, 4. doba po l. 1930, ko je nastopil vse splošni zastoj. Stiska, v kateri so se balkanske države obračale na tujino za posojila, je bila taka, da so morali sprejemati take odušne obresti, da

Povodnji konj iz tokijskega živalskega vrta pri svojih »zobozdravnikih«. Celih 20 minut so mu odpirali žrelo, nato pa je žaga pela nič manj kot 40 minut.

jih komaj zmagujejo. Skupine, ki so dajale posojila balkanskim državam so se menjavale tako, kakor so se menjavali politični vplivi tujih držav na Balkanu. Edino izjemo med temi tuji je delala Rusija, ki je na posojila, ki jih je dajala Srbiji, polagala le politično važnost. Tako se je zgodilo, da je dala Rusija Srbiji dvakrat posojilo (l. 1867 in 1876) brez obresti. Brez protiuslug seveda tudi to ni šlo, ker je Rusija potem od svojih balkanskih zaveznikov zahtevala, da so ji pomagali postavljati most preko Balkana do Bizanca. Rusiji ni bilo samo do Bizanca zaradi tega, ker je bilo to središče pravoslavnega sveta, temveč mnogo bolj za Bosporsko ožino, ki je življenjskega pomena za razvoj in predpogoj za razcvit ruske trgovine še danes.

Nemci najodločnejši

Najbolj živ in vešljiv pa je bil na Balkanu nemški kapital. Prišel je šele mnogo let za francoskim in angleškim, vendar mu je uspelo, da se je najbolj stalno zarijal v Balkan. Najprej so si Nemci s kapitalom osvojili Romunijo. Do konca devetnajstega stoletja je bilo 75% vseh posojil, ki jih je Romunija prejela iz tujine, nemških. V sedanjem stoletju so jih šele začeli izpodrivati Francozi. Vendar to Nemcem ni preveč križalo računov, ker so znali takoj spremeniti smer in se seliti med ostali Balkan. Začeli so postavljati tovarne, banke in sploh zasebna podjetja. Pred tridesetimi leti je imel nemški kapital v svojih rokah skoraj vse turške in romunske železnice, romunski petroleji, romunske finance in romunsko industrijo. Še bolj pa se je nemški kapital uveljavil, ko je organiziral banke v Bolgariji, Romuniji in Turčiji.

Po vojni - Francozi

Vojna je pretrgala ta silni pohod nemškega kapitala na Balkan. Največ so iz tega potegnili koristi Francozi. Bolgarijo so izrgali iz rok Nemcev, Turčijo in Grčijo pa iz rok Angležev. Po posredovanju Rusov se je bil že prej vselil v Srbijo, tako da je svoj vpliv le še povečal. Izpodrinili pa so v veliki meri tudi nemški kapital iz romunskih petrolejskih industrij.

Anglija je najstarejša kapitalistična država na svetu, ki je tudi na Balkan dejansko začela uvajati svojo gospodarsko politiko. Angleži so ustanovili prve balkanske tekstilne tovarne, bili so pa tudi prvi, ki so začeli Romunom odpirati ogromna petrolejska najdišča. Obdržati pa se za stalno niso mogli, ker niso pri tem imeli toliko političnega interesa, kakor pa sta ga imeli Francija in Nemčija. Ko pa je svetovna vojna potisnila Nemce iz balkanskih gospodarskih postojank, so se poleg drugih vrinili tudi oni, v glavnem pa v metalurgično industrijo ter vojno industrijo.

Tudi Italija

Prav tako je imel manj uspeha na Balkanu belgijski kapital. Tudi zato, ker se z njim niso vezali politični računi. Najmočnejše se je v zadnjem času usidral v Bolgariji, kjer med inozemci predstavlja najmočnejšo kapitalistično skupino. Malenkostno pa je udeležen pri romunskem petroleju. Italija ne more prodirati s tako silo, kakor ostale evropske države. Uspelo ji je le, da se je že pred vojno ugnezdila v romunski lesni industriji. V Turčijo je Italija prodrla s svojimi zavarovalnicami, v Bolgarijo v tobačno industrijo, v Jugoslavijo v cementno industrijo. Največ pa je dosegla v Albaniji. Tu ima Italija sploh vse predprave. Albanija pozna to edinstveno posebnost, da je sedež njene narodne banke v Rimu.

Vsi drugi kapitali so v bolj majhni meri udeleženi na Balkanu. Večinoma so mogli prodirati šele po vojni.

In odslej?

Priliv tujega kapitala je bil za balkanske države nujen, da so prešli iz bolj primitivnega načina gospodarstva v pravi kapitalistični. Toda danes so razmere take, da se da nad tujim kapitalom izvajati kontrola. Kontrola mora biti, ker so kapital in politični računi danes še bolj povezani kakor pa kdaj prej. Zato pazijo povsod, da se ne bi s tujim denarjem vgnezdili tudi tuji politični vpliv. Kontrola bo pa še mnogo uspešnejša, kadar se bodo balkanske države med seboj sporazumele, razčistile svoje politične račune, ter nato začele tudi gospodarsko tesneje sodelovati. Zdi se, da ta čas prihaja in da ni več daleč.

Gore v snegu, mrazu in soncu ...

(Konec.)

Zimska alpinistika je od sile lepa stvar, ki je pri nas še precej zanemarjena. Vsa pašnja se posveča smučarstvu. Je pa tudi precej draga zadeva. Poštena oprema, spalne vreče, dobra izhodišča za ture, to niso stvari, ki bi se jih dalo snemati kar tako z neba. Mladi ljudje bi morali od merodajnih faktorjev dobiti čim več podpore, da bi se primerne opremili; zadeva je ta, da človek takrat, kadar bi lahko kaj poštenega napravil, nima denarja, ko pa pride v službo, to se pravi, ko pa dobi denar, pa navadno ni več navdušen za kakšne podvige ali pa zanje niti že več sposoben ni. Kje naj si sam mladi človek kupi opremo s svojimi sredstvi, ki še za vsak dan sproti v ravni pogosto ne zadoščajo? Treba bi bilo seči naši mlajši zimskoalpinski generaciji pod pazduho, kar se da krepko, z materijalom, denarjem in nazadnje šele z nasveti, tečaji in predavanji. Dobro urejene zimske sobe na zimskoalpinskih izhodiščih zelo uspešno lahko tekmujejo z vrednostjo zimskoalpinskih predavanj, v katerih je nad sto prekrasnih himalajskih diapozitivov. Treba se je zavedati, da postane zimska alpinistika pri nas pod izboljšanimi zunanjimi pogoji boljši teren za visokogorski trening, kot dragi švicarski in drugi inozemski tereni. Pa naj gre tu že za navadne manj strme pristope po pobočjih ali pa za stene, ki jih je pri nas možno zmagovati po strogo zasneženih žlebovih. In bo treba kaj ukreniti, da se stvari, ki je vredna skrbnega pretresa, spravi v tok. Napredek se bo poznal potem pri priči. Če se bomo dobro izvežbali, bomo potem takoj ali pa v prav kratkem času tudi na tujem lahko zmagovali težje reči.

Klub slabšim zunanjim okoliščinam in kljub dejstvu, da je težišče zimske alpinistike radi neugodnega snega premaknjeno na pomlad, torej na prav kratke tedne, ko se sneg dobro ušede in obleži, je naša zimska alpinistika doslej pokazala že prve čedne uspehe. Seveda so pri teh uspehih udeleženi le pikli izbranci, peščica, ki tudi v zadnjem času ni prav nič številčno narasla. Morda se bo zdaj kaj obrnilo na bolj, ko višji faktorji kažejo znatno naraščajoče zanimanje za te stvari. V Julijskih Alpah je slika dosedaj doseženih uspehov (omenjali bomo le prve) približno takale: Na Triglav je šel pozimi že l. 1882 prvi A. Sušnik. Na Jalovcu je bil prvi dr. Kugy. Na Špiču je zimski obisk rešen. Na Prisojniku je bil prvi spet dr. Kugy l. 1906. Na Skrlaticu v zadnjih letih pridno hodijo Jeseničani. Mojštrovka je pozimi z juga lahka. Razar z južne tudi ni ravno težak. Martuljkovi vrhovi so bili v pravi trdi zimi šele leta 1935. obiskani. Ravjina gre z juga. Severne strani in težji, zavarovani pristopi pa so na vse navedene vrhove za zdaj še nedotaknjeni problemi. Resno delo pa so v triglavski severni steni pozimi opravile sledeče partije: L. 1932. sta februarja meseca dr. Bogdan Breclj in Stane Hudnik poskusila s slovensko smerjo, pa sta bila zavrnjena. Marca je partija M. Debelakove radi slabih snežnih razmer prav tako morala kapitulirati. Sele binkošti l. 1932 so prinesle prvi znatni uspeh, — dokaj pozno v letnem času. Pavle Lukman in Ravhekar Tomaž sta po šestindeseturnem napornem plezanju izsilila pristop na vrh stene v isti smeri. Nekaj dni pozneje je najagilnejši alpinist mlade generacije, Uroš Zupančič zadel tombolo uspeha: Sam je po štirih urah in pol preplezal srednjo nemško smer s Zimmer-Jahnovim izstopom. Naslednje leto je isti že 13. aprila ponovno naskočil srednjo nemško smer, moral pa je izstopiti na ledenik preko Prečevega izstopa v slovenski smeri po petih urah plezanja. V Kamniških Alpah so razmere takele: Planjavo pridno obiskujejo S Sedla, iz Klina ter s Korosice, Ojstrica ima v zimskih mesecih dovolj posetnikov, saj ima pod nogami bele terene, kjer mrgoli smučarjev. Skurta v zimskih mesecih dobiva obiske le od zahodne strani, od Čojzove koč, od vzhoda pa je pozimi še nihče ni zmogel. Na Grintovcu je bil že l. 1874. prvi zimski romar: Hans Hanen-schild, seveda z juga; od severa se ga še niso lotili. Kočna je dosti lahko dostopna, seveda, če je sneg za to. Na Brani so bili naši stari pionirji, člani društva »Dren«, že pred vojno. Na Mrzli gori v pravi zimi ni bilo še nikogar. To bi tudi bilo vse.

Po tragični smrti Sandija Wissiaka, Zupančičevega partnerja, je slednji ostal sam; pokazal pa je tudi, da je vzel v monopol kljub temu zimske pristope pri nas. Kot smo že omenili, je l. 1932. preplezal 11. maja zasneženo Zimmer-Jahnovo grapo. Bil je to leto tudi v vseh zimskih mesecih na Jalovcu. Leta 1933. je 13. aprila preplezal spodnji nemški stebel in izstopil v slovenski smeri. Leta 1935 je bil pozimi na Rokavu, na Veliki Martuljski Ponci, na Kukovi špiči, na Oltarju, na Dovškem

Tudi kdor ga je videl v Berlinu na letošnji olimpijadi, ga bo težko spoznal v tej obleki. No, to je japonski olimpijski zmagovalček v troskoku Naoto Tajima.

Križu in Mojštrovki, preplezal pa je tudi severno-zapadni greben Jalovca. Ker je zdaj v službi na Jesenicah, najde na ta način več prilike v zimskih mesecih za naskoke. Letos je 10. maja delal Zimmer-Jahnovo grapo pod Triglavsko okno, od tod po eksponirani polici v slovensko smer in na izstop te smeri. Tura je bila v skokih mestoma skrajno težka in eksponirana. 21. maja letos je preplezal kot prvi Hudčev žleb v severni steni Prisojnika; vstopil je nad slapom, izstopil iz skrbine po izpostavljeni polovici desno na vrh stebra v severni steni, — še napol v zimskih razmerah. 11. junija je kot prvi ob skoro enakih razmerah preplezal Travnikovo grapo. Vstopil je pri zasneženem prevesnem skoku v dnu severnega Travnikovega raza, plezal preko strmega mesta takoj nad vstopom po precej strmi grapi pod markantne rogline na grebenu. Izstopil je levo tik pod rogline mimo dveh lukenj v skrbino ob levem rogju. Estetsko najlepši je Hudčev žleb, ki je od navedenih najlažji, najtežja je Zimmer-Jahnova variana, v Travnikovi grapi pa so težke sorazmerno porazdeljene na vso, zelo zanimivo smer. Pri drugih načrtih pa ga je ujelo poletje.

Prav te zadnje ture so važne, ker so izvaljač signale k skrbni pazljivosti. Izkušnje so ga izučile, da je treba na žlebove dobro paziti, kdaj v njih prenehajo plazovi in kdaj se sneg v prevesnih skokih, kateri edini omogočajo prehode, še ne pretrga ter potem ne začne trgati nevarnih, neprehodnih spranj. Ta večletna opazovanja so važni migljaji za ravnanje; pri vsakem problemu, ki koga interesira, bo treba opazovati te razmere pred časom naskoka na isti način. Tu gre večkrat za dneve, ob katerih edinih se bo dala ta ali ona stena ali smer preplezati. V takih slučajih le skrbno opazovanje omogoči uspeh!

Lepe so bele zasnežene gore, lepe za smučarja in izletnika, lepe za zimskega alpinista! Kakor srebrna gruda sijejo nad mračnim mestom in vabijo. Njihovemu vztrajnemu, tihemu klicanju se ne more upreti nobeno mlado, veselo in podjeto srce!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 5. januarja, 12. Češka lahka glasba (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13. Čas, spored, obvestila. — 13.15 Operni zbori (plošče). — 18. Kmečki trio (gg.). J. Gregor, Fr. Nachberg, G. Stanko). — 18.40 Vzgoja in avtoriteta (gosp. dr. Stanko Gogala). — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Jadran v našem bodočem duhovnem življenju (Nikolajević iz Belgrade). — 19.50 Predavanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij gosp. dr. Ivan Matko). — 20. Prenoš iz Maribora. Sodelujejo: gđe. Jelka Iglitova, solistka marib. opere, gosp. Samcin, solist marib. opere, septet bratov Živkov (umetniško vodstvo gosp. prof. Mirk) in šramel Močnik. — 22. Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Daljine dežele v glasbenih slikah (plošče).

Drugi programi

Torek, 5. januarja, Beograd 1.: 20. Bachov »Božni oratorij«. — Beograd 11.: 19. Razvoj jugoslovanske lirike (Kordić). — Zagreb: 20. Opera. — Dunaj: 20. Poljska plesna glasba. — 22.30 Bittnerjeve skladbe. — Budimpešta: 19.35 Igra. — 22.05 Ciganska glasba. — 23.10 Plesne plošče. — Trst-Milan: 17.15 Postra glasba. — 21. Rospighijeva melodrama »Plamena«. — Rim-Bari: 17.15 Komorna glasba. — 20.40 Komorni koncert. — 22.40 Plesna glasba. — Praga: 19.25 Zabavni koncert. — 20.30 Igra. — 21.30 Pihal. — 22.30 Bachova skladba. — Varšava: 19.20 Lahka glasba. — 31. Orkestralni in vokalni koncert. — 22.45 Plesna glasba. — Hamburg-Stuttgart: 20.10 Puccinijeva opera »La Boheme«.

Sven Elvestad:

40

Zlodej se dolgočasi

»Prav za prav ni bila prava prodajalna dragotin. V glavnem trgujejo z drugačnimi dragotinami, z majhnimi redkimi starinami. Tenke kovinske izdelke, koralne v umetniški izdelavi. Nekam drago je sicer v prodajalni, toda solidno. Bogati Američani jo radi obiskujejo. Gospodična Ida je kupila par malenkosti, meni pa se je posrečilo, cene nekoliko znižati. V prodajalni je bilo precej ljudi, nekaj tujcev, pa tudi nekaj Napolitancev. Toda prave gneče ni bilo. Medtem ko je gospodična Ida plačevala pri blagajni, je prišel k meni eden od nastavljenec v trgovini in mi določno, četudi diskretno, povedal, da morajo prositi gospodično Ido, da bi se potrudila v sobo za samo trgovino.

Rist je planil pokonci.

»Kako?«, je zaklical. »Gospodična Ida je osamljena ...«

Pogledal je Bredeja in v tem pogledu je ležalo vse, kar je mislil tisti hip: Ubogo dekle, s tako preteklostjo! Saj mora misliti, da vsi dvomimo o njej.

»Ali se da zadeva urediti?«

Haselhuhn je počasi nagnil glavo:

»Da se urediti. Moram priznati, da se je dotični nastavljenec obnašal popolnoma mirno in pravilno. Sloves podjetja popolnoma izključuje možnost, da bi to bila preračunana komedija v ta namen, da bi se prodaja stopnjevala.

Toda pogrešani predmet so našli v Idini ročni torbici.

»Kakšen predmet so našli?«

»Tale,« je odgovoril Haselhuhn.

Iz telovnikovega žepa je potegnil majhen, blesteč predmet in ga postavil na marmornato mizo. Bil je zlat pečatnik v obliki malega kipa. Brede ga je težkal na dlani in si ogledal pečat sam: bil je B. Streslo ga je.

Rist je planil pokonci in izginil v veži, medtem ko je Haselhuhn nadaljeval s svojim enakomernim predavanjem. Govoril je, kakor da daje pravni pouk:

»Seveda sem opozarjal na to, da gre v stvari za resnično zmozo. Saj je bilo mnogo ljudi v trgovini. Po čudnem in nerazjasnjem naključju je prišel mali kipec z drugimi stvarmi vred v torbico. Nameščenec sam je priznal, da se je nekam tako moralo zgoditi. Vodstvo trgovine nikakor ni hotelo gospodično nadlegovati. Skoraj niso hoteli dovoliti, da bi gospodična kipec kupila, da bi s tem ne padla niti senca suma na poslovna načela trgovine. Tako bi se torej vsa stvar lahko razvila na najljubnejši način, dragi gospodje, ko bi se zdaj madame ne vmešala v zadevo. Najprej ji najbrž ni bilo čisto jasno, zakaj je prav za prav šlo, nato pa je prišlo. Prav zares moram občudovati naravo severne žene. Nikdar si ne bi bil mislil, da bi mogla gospodična, ki pripada višjim krogom, dati nekemu prizoru širok ljudski značaj. Ni mi bilo ravno lahko slediti njeni danščini, vendar sem razumel, da jo je strašno užalil sum, da bi mogla tem črncem nekaj ukrasti. Morda

je res mislila, da je v Afriki? Tu doli so sicer javeni na ženski furiozo, vendar mislim, da ga je gospodična prekosila. Bila je taka nevihta, vam rečem, da so okna šklepetala. Kakor divji vihar, ki se nenadoma odtrga od gorskih vrhov, plane navzdol in vzburka mirno jezero. Pred tem viharjočim, plavalasim neurjem iz severa je lastnik trgovine položil orožje. Obupan je divjal med vrati in prisluškoval, če ta hrup ne vznemirja kupcev njegove dobre trgovine. Bil bi zmožen darovati kip v naravni velikosti, samo da bi gospodično spravil do molka. Nazadnje se mi je to vendar posrečilo. Umolknila je, toda to je bil molk, ki je zbiral strupene grožnje. Takrat sem izrazil približno in kipec kupil. Izreden slučaj, sem dejal prodajalcu, hoče, da pečatnik nosi črko B. To je začetna črka imena enega od mojih prijateljev.

Tu je Haselhuhn pogledal Bredeja, vendar je pri tem pogled popolnoma skril pod povešene veke.

»Na potu v hotel,« je nadaljeval, »je gospodična Ida bila močno zamišljena in tiha, da celo to lahko rečem, obupno zamišljena je bila. V hotelski veži pa je naenkrat izbruhnila v jok. Izbruhnila je v jok, dragi gospodje, in odhitela v svojo sobo.«

Haselhuhn je razklenil svoje prste na roki in izprožil svoje dlani, kakor pri kaki predstavi, rekoč: »To je vsa zgodba.«

Med tem je prihitel Rist s polnim naročjem cvetja. Velik šopek je položil na mizo. Nekaj pretresljivega in gorečega je bilo prišlo nadenj, kar je pri njem bilo sicer redko.

»Dal sem jo poklicati,« je dejal, »tako jo je prišla. Tolazimo jo vendar, za zlodja, saj mora biti neizrečeno nesrečna.«

Brede je nekaj časa sedel nemo in kakor brez duševne prisotnosti, potem se je obrnil do Haselhuhna:

»Ko bi se ne bili vi zanj zavzeli, bi seveda, nastale težave?«

»Ne bi bilo tako strašno. Poizvedovanja bi ustavili, njeno sorodstvo bi spravili v zvezo s slavnim finančnikom ... Veste kaj novega, včeraj sem bral vaše ime v Financial Standard.«

Haselhuhn je s posebnim ozirom govoril »bi ustavili,« in Brede je to razumel.

»Policija?«, je vprašal. Haselhuhn ni odgovoril, Brede pa je nadaljeval sam pri sebi: »Policija ... Poizvedovanja ... Osebnih podatkov ... hm ...« Nato je glasno pristavil: »Zahvaljujem se vam v imenu svoje varovanke.«

Tisti hip je prišla. Rist ji je šel nasproti. To ni bila več majhna Ida iz ulice Vesterbro. Nemara so ji življenje in spoznavanje težav ter življenjska negotovost ojeklenile voljo. Nič neodločnega ni bilo več v njenem bistvu, nič tip-pajočnega in zmedenega. Potovanje jo je na mah spremenilo in jo naučilo občevanja z ljudmi. Njeno izkustvo jo je nagonsko naučilo uporabljati vsa sredstva svojih čarov, ki mlada bogata dama z njimi razpolaga. Prisvojila si je obliko »ladylike«. Nikdo, ki jo je videl, ni mogel podvomiti, da ne pripada tistemu bogatemu življenju, ki je značilno za moderno Evropo, izredno lahko je pogodila mondeni ženski tipus,